

FONS FAMÍLIA BURGUÈS

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1 AMGi (Arxiu Municipal de Girona)
- 1.2 Fons Família Burguès
- 1.3 1501 – 1944 (datació aproximada)
- 1.4 Fons
- 1.5 3 ml. (29 capsos), documentació en suport paper.

2 ÀREA DE CONTEXT

- 2.1 Famílies Coromines, Burguès i Sambola.
- 2.2 Els Burguès eren una família procedent d'Estanyol (municipi de Bescanó) i d'origen pagès. Al segle XVII van esdevenir ciutadans honorats de Barcelona i cavallers, i s'instal·laren a la ciutat de Girona on van comprar una casa al carrer de la Força (es tracta, actualment, de l'edifici número 13: casa Burguès – Sambola). Aquesta nissaga de la petita noblesa gironina ocuparen diversos càrrecs eclesiàstics i participaren en les institucions de govern de la ciutat. Tenien propietats a Estanyol, Vilablareix, Bescanó, la Tallada i, fora de la província de Girona, a Sant Martí Sescorts (comarca d'Osona). Pel que fa a les propietats de Sant Martí Sescorts, coneixem que es van incorporar per via matrimonial l'any 1727, arran del matrimoni entre Narcís de Burguès i de Font i Isabel Coromines i de Toralla. Al segle XVIII els Burguès entroncaren, també per via de matrimoni, amb altres destacades famílies gironines, com els Caramany. Finalment, a les acaballes del segle XIX, el patrimoni Burguès va passar a la família Sambola quan Josep de Burguès i de Caramany, morí solter i sense descendència directa, i instituí hereu universal el seu nebot, Narcís Sambola i de Burguès, fill de Mariana de Burguès i de Caramany. El seu fill Josep Sambola i Clapés fou el darrer hereu de la família Burguès, durant els anys 20 del segle XX es va despendre del patrimoni de comarques gironines, inclosa la casa de Girona, i s'instal·là definitivament a Sant Martí Sescorts. A través de diferents inventaris patrimonials del segle XIX (1792, 1799 i 1836) sabem que els hereus Burguès gestionaven el patrimoni per mitjà de dos arxius: un situat a la casa del carrer de la Força (que feia referència a les terres i heretats gironines de la branca Burguès), i un altre situat a l'armari de la capella del mas Coromines, a Sant Martí Sescorts. La documentació custodiada a l'Arxiu Municipal de Girona formaria part del segon arxiu.
- 2.3 El marit de la donant va recollir la documentació en una masoveria de la zona de Sant Martí Sescorts per evitar-ne la degradació i possible pèrdua.
- 2.4 El fons ingressa l'any 2016 a l'AMGi per donació de la senyora Rosa Puigarnau Ubach, de Moià.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

- 3.1 Els fons conté, principalment, documentació generada per l'heretat Coromines, anterior i posterior a l'annexió de la família Burguès. Ara bé, el gruix documental és posterior a la seva unió per via matrimonial (1727). També podem trobar-hi documents d'altres famílies relacionades amb la casa Coromines, com els Parrella de Torelló, els Bergada de Vic o els Bover de Ripoll, així com documents de la família Sambola, successors dels Burguès, i, especialment, de Josep Sambola i Clapés.

Els grups documentals que es poden trobar són els següents:

- A) Documentació de caràcter personal. Destaca pel seu volum la correspondència dels Burguès al llarg del segle XVIII i XIX, i per la seva curiositat els receptoris, cançoners i altres textos literaris de les famílies Coromines i Burguès, que daten dels segles XVII i XVIII.
- B) Documentació constitutiva o del patrimoni. Es tracta de capítols matrimonials, compravendes, establiments, censals, debitoris, inventaris i plets, entre altres tipus d'actes del patrimoni. També hi podem trobar, en el cas de la família Sambola, títols i privilegis de començament del segle XIX. Seria bo destacar la importància de la documentació de caràcter judicial i, especialment, el plet entre les famílies Coromines (i més tard Burguès) i la família Parrella, tant pel seu volum com per la seva importància per a la història familiar i del patrimoni.

- C) Documentació administrativa o econòmica. És el grup documental més voluminós a causa de la gestió a distància de l'heretat Coromines durant els segles XVIII i XIX. Entre els documents a destacar hi ha la correspondència entre els Burguès i els majordoms del mas Coromines (segons els contractes de mitgeria signats pels majordoms del mas Coromines, els majordoms havien d'informar periòdicament als propietaris de tot el que succeïa a les finques d'Osona, a més de retre comptes periòdicament amb la família Burguès), els documents d'arxivació, llibres de comptes, llevadors de diferents conceptes (sobre préstecs, collites, arrendaments de delmes, etc.), arrendaments de terres, èpoques i rebuts de pagaments d'impostos (com contribucions territorials, contribucions extraordinàries...). En aquest grup també hi podríem afegir gran part de la documentació del segle XX relacionada amb els negocis de Josep Sambola i Clapés.
- D) Documentació aliena al patrimoni. Sobretot es tracta de documentació de caràcter municipal dels segles XVIII i XIX de les poblacions de Roda de Ter i Sant Martí Sescorts (Osona), generada pels majordoms dels Coromines, que eren alhora els col·lectors de les contribucions.

3.4 El fons ha estat dividit en tres grans grups documentals, atenent, d'una banda, els principals patrimonis identificats i, d'altra, el volum documental. El quadre de classificació resultant inclou dos grups de caràcter familiar (Coromines i Burguès) i un tercer grup de caràcter personal, atès que gran part de la documentació de la família Sambola va ser generada per una sola persona: Josep Sambola i Clapés.

100 SUBFONS BURGUÈS

- 110 Documentació d'interès familiar o personal
- 120 Correspondència
- 130 Actes del patrimoni
- 140 Documentació judicial
- 150 Comptes
- 160 Èpoques i rebuts
- 170 Arrendaments
- 180 Documentació aliena

200 SUBFONS COROMINES

- 210 Documentació d'interès familiar o personal
- 220 Correspondència
- 230 Actes del patrimoni
- 240 Documentació judicial
- 250 Comptes
- 260 Èpoques i rebuts
- 270 Documentació relacionada amb la família Parrella

300 SUBFONS JOSEP SAMBOLA

- 310 Documentació d'interès familiar o personal
- 320 Correspondència
- 330 Actes del patrimoni
- 340 Comptes i rebuts

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

4.1 Es tracta de documentació de naturalesa privada. El seu accés és lliure d'acord amb el marc legal aplicable sobre el patrimoni documental i la protecció de dades de caràcter personal.

4.2 Les reproduccions es realitzaran d'acord amb el conveni de donació i la normativa de l'Arxiu Municipal de Girona.

4.3 Les llengües utilitzades són el català, castellà i llatí.

4.4 En general el fons presenta un bon estat de conservació, a excepció d'alguns documents afectats per la humitat. La majoria de documents presenten enrotllaments (que s'han intentat esmenar aplanant-los) i plec, alguns dels quals són originals (com els de les cartes) però en altres casos han estat realitzats *a posteriori* per tal d'economitzar espai o bé per agrupar

diferents documents relacionats (en aquests casos gairebé sempre hem respectat l'agrupació original).

4. 5 Existeix un instrument de descripció a nivell de guia i inventari. A jutjar per la numeració dels documents constitutius del patrimoni, és probable que els Burguès disposessin d'instruments propis d'arxivació. Malgrat que hem trobat algun document recapitulatiu d'aquesta mena, que no correspon amb aquesta numeració, en aquest fons no s'ha localitzat cap llibre mestre que ens pugui ajudar en aquesta tasca de localització.

5 ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

5.1 Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Girona.

5.3 El fons documental de l'heretat gironina dels Burguès es troba a la Biblioteca de Catalunya (Fons Sambola – Burguès. Inventari: <http://www.bnc.cat/Fons-i-col·leccions/Cerca-Fons-i-col·leccions/Sambola-Burgues-familia>), on ingressà l'any 1923, i la correspondència de Martí de Burguès a l'Arxiu Capitular de Girona.

5.4 Bibliografia:

La correspondència de la família ha estat estudiada per J. Anton Pelayo:

- J. Antón Pelayo, La sociabilitat epistolar de la família Burguès de Girona (1799-1803). Girona: Cercle d'Estudis Històrics i Socials, 2005.
- J. Antón Pelayo, La correspondència epistolar de la família Burguès (1750-1850). Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona, 2013 (disponible en versió digital: https://ddd.uab.cat/pub/lilibres/2013/116778/corepifambur_a2013.pdf).

7. ÀREA DE CONTROL DE LA DOCUMENTACIÓ

7.1 Elaboració de la guia/inventari i quadre de classificació a càrrec de Sebastià Villalón.

7.2 Descripció realitzada segons les recomanacions de la Norma Internacional de Descripció Arxivística ISAD-G, segona edició, i la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC).

7.3 Juny de 2017.